

SOC706

Úkol 2: Formulujte výzkumný problém (téma) a výzkumnou otázku svého simulovaného výzkumu

Vypracovaly: Fortinová, Hegedüsová, Kořínková

Téma:

Nezaměstnanost a rekvalifikace ve starším středním věku

Výzkumná otázka:

Jak přistupují dnešní padesátiletí k možnosti ztráty zaměstnání?

Zdůvodnění výběru tématu:

Na problém zaměstnanosti obyvatel staršího středního věku může být pohlíženo jako na fenomén, který již prošel několika různými fázemi vývoje v celoevropském měřítku, a na jehož řešení proto zatím není jednoznačná odpověď.

Je ovlivněn dvěma důležitými vnějšími vlivy. Za prvé tzv. flexibilizací zaměstnání – povolání jako takové ztrácí svůj dlouhodobý charakter, mění se pracovní náplň či jeho další výkon vyžaduje osvojení nových znalostí a dovedností nebo přímo odlišného přístupu k věci, některá povolání zanikají a vznikají nová, pracovní doba se mění, někteří zaměstnanci pracují jen na částečné úvazky ... , a za druhé demografickým stárnutím populace, které je v současnosti spojováno především s tvorbou nového systému důchodového zabezpečení a se změnou věkové hranice odchodu do důchodu.

V médiích se někdy jako součást komentáře těchto změn objeví i hrubý náčrt změny věkové skladby populace. Při rozhovoru jej pak často lidé ve středním věku komentují jako: „Nebude na nás mít v důchodu kdo vydělávat ...“ V tomto ohledu by jistě stálo za zamyšlení, jak si tito lidé vlastně svůj „důchod“ představují, zda si uvědomují, že výše státního příspěvku bude minimální, a jestli se již rozhodli, jak budou tento problém v budoucnosti řešit, atd.

Předmětem tohoto výzkumu je však období, o kterém, *zdá se, zatím* tolik lidí

nepřemýšlejší, tedy věk 50+. Z pohledu zaměstnavatelů se jedná o pracovníky, kteří právě prošli zenitem svých pracovních schopností, ale pokud bude věková hranice odchodu do důchodu prodloužen pro muže i ženy na 65 let, je předpoklad, že tato skupina se bude pracovního procesu účastnit dalších 15 let, se všemi nároky a změnami, které výkon povolání i role zaměstnance přináší.

Zajímá nás tedy, nakolik jsou potencionální zaměstnanci ve věkové skupině 50+ flexibilní (v ČR mohou být postoje této skupiny lidí ovlivněny i hodnotami socializovanými během výkonu povolání v období do roku 1990) : Uvědomují si, že při případné ztrátě zaměstnání budou možná nuceni projít rekvalifikací na naprosto odlišný druh práce? Spoléhají vůbec při zajištění příjmu sami na sebe anebo předpokládají, že jim s pokrytím příjmu pomůže sociální systém státu?¹

¹ Pojmem flexibilita v souvislosti se stárnutím a zaměstnaností se detailněji zabývá 4. číslo Sociologického časopisu, ročník 1998, konkrétně Muffels, Ruud J.A. : „Stárnutí a flexibilizace“. V našem výzkumu bude pojem flexibilita používán ve stejném smyslu.